

З'їзд партії укр. соціалістів-федералістів.

(Вечірнє засідання 11/V—продовження).

Після доповіді К. А. Мацієвича почалося обговорення основних точок, пропонує доглядати. В цьому обговоренні основні думки доклад були деталізовані і пояснені.

Кутшнір. Майже погоджується з докладом. Право власності треба скасувати тільки, як право розпорядження землею. Проводилась в життя не соціалізація, а скоріше націоналізація землі. Але видно, що і цього провестися неможливо.

Вільше практичний метод—докладчик. Не треба викладати з програму взаємного §, а тільки редагувати його значення.

Заряд необхідно установити трудову норму по районах.

Заряд касується велика земельна власність; але—необхідно провести націоналізацію землі; в програмі можливо зазначити, що приватна власність зберігається і з-міня через кілька років виходять з товарообміну.

Що до викупу за землю, то в даний момент провести викуп цілком реальною м'явистію і необхідністю.

Треба тільки вирішити, кому і як сплачувати, а також розмір плати.

Неможливо платити за десятиліття по теперішній ціні (2 1/2—3 тисячі карбованців).

За форму плати треба взяти доходність землі за рік (приблизно 500 карб.).

Ще годило б обійтися державі 1 1/2 мільярда карб.

Крім того провестися в життя одноразовий податок на землю.

Майстренко. Виразу „скасування приватної власності на землю“ наче б то дається. Але ті, що прагнуть коштувати землю, ідуць за цим гаслом; вони тільки бачать, аби невеличкі шматки землі 3—7—10 дес.) залишилися у них. От через це і треба тільки сказати в програмі, що мали господарства залягаються не порушити.

Не згоден з тим, що треба дати викуп за всі землі; землі даровамі мусять одійти селянам без викупу.

Не згоден і з тим, що всі селяне мусять і можуть заплачати за землю. Дійсно, що у селян тепер багато грошей, але тільки у „добрих господарів“.

Крім того треба прийняти при вирішенні земельного питання, що аграрна реформа уже провадилась (на Волині, на Квіщині землі одібрані од поміщиків уже засіяні).

Шелухин Одновідає Майстренкові. При вирішенні аграрного питання не приходить спіратися ні на власне свідчення, ні на свідчення селян.

На Волині—85% хліборобів, 65—70% земельних власників. На селянських з'їздах селяне кажуць, що не хотять земельної власності; кажуць і ті, що мають 1—3 десятина; і ті, що мають 20 десятин. Але нам відомо також, що на селянських з'їздах і ті селяне, що мають 800—400 десятин землі, підписувались під соціалізацію, а на другий день прикупували собі землі.

Спроби соціалізації і націоналізації були і раніш; так було у румунів, але прийшла потім до земельної власності; чини—це право вносило експлуатацію.

У всякому ділі повинен бути інтерес привождати. Найбільшій інтерес для селянина—працювати на своїй власній землі. Але коли провезти реформу так, як це провадилось до цього, то можна думати, що буде введено нове кріпацтво. Селянин прикріплений до села до свого земельного комітета, а раніш був прикріплений до поміщика. Він не може піти в друге село, бо там земельний комітет йому землі не дасть.

А як буде в тих випадках, де маленьке село має судів великого поміщика, а велике село маленького поміщика?

Що тоді буде?

Треба складати програм не тільки на сьогодні; програм мусять бути перероблений відповідно і неропентивам при чому на увагу мусять бути взяті не тільки земля, а і промисловість і підприємства до найбільш культири.

Бойко вказує, що докладчик не стільки критикує програму партії с.ф., скільки принципі соціалізації землі.

Індивідуалізація, господарства по думці промова, можлива не тільки на основі приватної власності. Промове висловлює сумнів, чи при соціалізації землі не буде обмежений процес утворення грошового хазяйства.

Лукіній. Заняте, зким чяном взяти гроші за землю з малоземельних або безземельних селян?

Голова з'їзду І. Шра. Невже і великому землевласникові дати по номінальній вартості.

Треба установити норму, за яку і в якій кількості треба виплатити, а також прийняти на увагу при цьому і тих поміщиків, що добувають землю од кредитів і вже використали її.

З безземельних селян брати платню несправедливо.—Мої думки—думки звичайного „обивателя“, а з думками „обивателя“ також треба рахуватися.

Одгазу ледве чи можемо ми вирішити питання про зміну в програмі. Можливо тоді, коли комісія обговорює питання про резолюцію докладчика.

Основні думки, які треба підняти це—викуп тільки за установлену кількість; земля безземельним передається без грошей; пункт про скасування земельної власності в програмі задержати, але внести до нього деякі корективи, які виробить комісія.

К. Мацієвич одповідає промовіям. Перше всього дійсно треба усунути всілякі свідчення як особисті, так і вражіння з розмов з селянами. На з'їздах приймаються резолюції про скасування приватної власності, але селяне ідуць і купують землю.

Ми не складемо програму, коли будемо оповідуватися на свідченнях. Життя об'єктивне—примус. Я не знаю інших засобів погасити економічну боротьбу, крім соціалізму. Але економічні засоби основні на еволюційній му процесі. Ми знаємо обшчу, але ми знаємо і фактивний продаж земель з обшчи, як обход законів обшчи.

Треба виходити з обшчяних фактів.

У всякому докладі я проваджу думку, що земля повинна бути в товарообміні.

Українська земля—найкраща у нас—найбільша світова рента.

Яким чяном ця земля може прятати капітал?

Державно кооперативна іпотечна зв'язує сільське господарство з народним господарством, утворює інтенсивне господарство і веде до справжнього соціалізму.

Націоналізація землі далеко гірше соціалізації. Передча землі в розпорядження державі—це бюрократизація землі, бюрократизація сільського господарства. Коли б мені прийшлося вибрати з двох, то я б став за соціалізацію.

Говорили про установлення норми, за яку треба виплачувати великому землевласникові, а також, що треба взяти на увагу землі державні. Але чи можемо ми розв'язувати історичні питання про позодження великої земельної власності? Часто ж бувало, що дарувалась поміщицька земля німцям; і тепер у Сибіру даруються великі землі. Треба виходити з сучасного стану річей а сучасний ст і річей той—це земля—товар, який би способом не придбав її землевласник.

Колі єсть земельній програмі погроза, то тільки з боку тих, хто має 10000 десятин. Втручання чужеземних держав в наші справи можливо іде од великих землевласників. Нам дешевше од них одкупитися—казав ще Маркс. Це буде стояти державі 100,200,300 мільонів.

Питання про розмір ціни це деталі, це—питання земельного законопроект, а не партійної програми, в якій можуть бути тільки провідні ідеї.

Казали про те, що треба зазначити пункт про скасування земельної власності в програмі, і провадила аргументи, що селяне не боятся гасла скасування приватної власності. Але чи дадо це гасло в нашої програмі хоч один зайвий голос на виборах?

Ми хочемо утворити земельну реформу, і коли нам скажуць, що ми нашою програмою хочемо будувати буржуазний устрій, то нехай,—ми будемо творити буржуазний устрій.

В нашої програмі голий принцип соціалізації; ні шляху до соціалізму, ні засобів, ні форми зрозуміти неможливо; тоді як у с.р. виді і засоби і методи і форми.

У нас гасло без конкретного реального змісту.

Так волясь було у к.д. Індивідуалізація господарства зв'язана тільки з власністю.

Обмеження мобілізації пропонує і в своїх резолюціях. Обмеження установлено до той мори, аби земельна власність не переходила в експлуатацію чужої праці.

Рента кормірується запомогою кооперативно-державної і опієтєкє.

В революційній часи ми бачимо підвищення грошового обороту. Та соціалізація що провадиться зараз—є „п кушеніє“ на зменшення грошового обороту, але з „негодними средствами“.

Аренда не може полагатися спра-

ву. Вона не відповідає інтересам селян: селянин виїде дешевше—платити і погашати, і при тому мамчи в руках неперешну власність, і не платити аренду.

Обмеження мобілізації чи може вартує те, що Браніцькі і інші штучно підтримують; тут велику роль грають „безакційні одчислення“, цукрові „нормировки“ і інші засоби.

Про трудове господарство ми мало знаємо.

Колі мірляти інтенсивність з хліборобів, то селянство витягає багато більше і од імені хліборобів можна неорохати: поменше втручайтесь в наші хліборобські діла.

Після обговорення доповіді резолюції, промовіям К. Мацієвичем були передані для розгляду в комісії, в склад котрої були обрані: С. Шелухин, М. Кутшнір, К. Мацієвич, В. Бойко і М. Майстренко.

Засідання припинилось о 12 год. дині, слідуєче визначено на 11 год. ранку 12 травня.

Ф. С.

Коло українського церковного собору.

За політичними подіями останніх днів українське громадянство не помітило тієї шкодливої роботи, яку провадить воєнне настроєний єпископат. Колі серед невеличкого гуртка українського духовенства виникла була перша думка про націоналізацію церкви, мало не всі єпископи на Україні, а найбільш ті, що стоять на чолі її, поставились до цього негативно, і з того часу їх рідницька робота не припиняється. До цього часу ніяк вони не можуть помириться з фактом існування українського собору. Не маючи змор в свій час стати йому (собору) на першому, бо склавши собор за часо революційного руху, і премішені визначі його фактивно існуючим, тепер, коли національно-державній справі загрожує загибель, ці духовні самодержці схилюються, щоб поховати саму ідею української церкви. У Москві і Києві знайшла собі тихий захисток чорна церковна сила і живає всяких засобів, щоб яко мога кучий повернути попереднє самовластя в справах церковних. У цих осередках вороги української національної церкви вують на неї найдаєм.

Нині виявилось, що накази про негайне скасування єпархіальних з'їздів на Україні за-для вирішення попередніх питань про потребу та необхідність самого українського собору надіслане з ініціативи відомих українських єпископів, присутніх на московському соборі, себ-то: Херсонського Платона, Антонія, Харківського Агапата Катеринославського, Полтавського Феодана, Порфєна Чернігівського та вікарія Курської єпархії Аполімарія—(переказують, що Волинський єпископ Євлогій не поділяв думки своїх собратів). Звичайно, всі названі з Москви стрівають повне оочуття серед тих Київських кол духовенства і мирян, котрі орудують під назвами: „Пастырчий союз“ і „Союз прихожань совѣтовъ“. Ці дві організації в своїх замірах ідуць ще далі: вони висложились за негайне закриття ненавистного їм українського собору, що розпочав був свою роботу перед більшовицьким нападом. В означених діях ворожих нам елементів бачимо і послідовність, і плановість. Вони невинно ідуць до своєї мети, хоч неуть української церкви самий гніт. Але не ж наше українське духовенство? Що робить президія церковного собору, котра повинна стояти на сторожі його прав? Невже насіяно, що засіяно в недавній час гуртком справжніх українців, не дає пожитку?

На одному зібранні „релігійно філософського об-ва“ проф. Зіньківський в своїй передмові дав короткий нарис сучасного становища церкви взагалі зазначивши, що за рік мало зроблено для відродження церковної самосвідомости, бо в самій церкві не знайшлось десяті творчих сил. Оце, на мою думку, і дає одповідь на нашу тривогу. Оце правдиве і шире слово мусять бути докором усім, хто бажає відродження національної церковної ідеї.

Що ж діяти? Одиждучи все хистіє, заявляю визнаємося до роботи, щоб прокинувшись приспані сил,—до автокефалії української церкви під-

мо шляхом упертої боротьби. В боротьбі переможе той, хто буде краще озброєний, і на це де-кого треба звернути увагу. Боротьба не за горою.

У мєдлю на єпархіальному з'їзді зустрічаються дві сили: столичне духовенство, що тягне до Москви, і сільське та повітєве, про настрої якого можливо тільки гадати пре-

ставники столичного духовенства, що вийдуть в склад з'їзда,—це відомі стовпи реакції: Корсаковський, Титов, Вишневецький, Яковлевський, Пестряков, Довгополов і інші. Як пригадаємо, що і од миря послано єдебільшого людей а виразним нахилом до єднання з Москвою, то видно буде, яка небезпека загрожує українській церкві, і тому перше завдання на теперішній момент—це зорганізувати в мідю силу сільське духовенство і селян, що прийдуть на з'їзд. Коли це буде зроблено добре, коли місцева українська гурток підляється новими, свіжими елементами, тоді і серед суцільних відступів апоі сучасності більше надія на працю будучину української національної церкви.

Парахвізійан.

В Міністерствах.

Від військового м.в.

Виконувач обов'язків військового міністра Лігана з привоу вступивши до виконання обов'язків—своім наказом зазначає, що наша молода держава буде міцною, самостійною маючи організовану озброєну силу. Армія не повинна втручатися в політику, маючи за завдання служити тільки державі. Без твердої дисципліни—така сила неможлива. Підтримання дисципліни мусять провадитися пошаною людської гідности. Діловодство вестя державною мовою, організувати у всіх установах курс українськомовності. Можливо перебування на службі людей неукраїнського походження на умовах безумовної вірности самостійній Україні.

Постанова ради міністрів.

Рада міністрів, вважаючи на відданість України бурних центральних тарифних інститутів, постановила дати міністру шляхів право видавати річні обов'язкові постанови про розвиток загальної стану російської залізничної, мамчи на увазі, що надалі до вироблення спеціального закону України, цей статут тимчасово матиме силу.

Водні шляхи і експлуатація сили Дніпра.

По докладу міністра шляхів на раді міністрів вчора розглядалось питання про безоджне шлязування дніпровських порогів, щоб утворити судинний водний шлях до Чорного моря, по Дніпрові, Північ до Балтійського моря. В найкоршому здійсненні цього грандіозного проекту обов'язково зацікавлені як Україна, так і центральні держави.

Мамчи на увазі, що дніпровські пороги являються джерелом колосальної електричної енергії, яка має доєсти сили для того, щоб при правильній експлуатації, живити всю катеринославську залізницю,— міністерство шляхів висловлюється за те, щоб шлязування дніпровських порогів обов'язково було здійснено державними коштами, й щоб вони були перетворені в джерело державних прибутків. Що ж до судинного водного шляху Чорно-Балтійського моря, то міністерство шляхів має на думці іслати представника в Берлін і Відень, щоб погодитись з центральними державами відносно того, яку власне частину загальної праці по встановленні водного шляху візьме на себе кожна держава.

Рада міністрів ухвалила обшва проекту міністерства, доручила міністру шляхів подати в строчному порядку відповідні законодавчі проекти.

Заготовлення хліба.

З наказу міністра харчових заготовлення хліба зернового фуражу віддається уповноваженим міністерства і існуючій при них комісії відуженню лишків хліба, а також конторі хлібних бюро, де тих нема. Продов-уравам та іншим органам, зайнятим заготовленням для закупу сіна худоби, мяса, сала та зєщ призначується окремі уповноважені. Тверді ціни на хлібні продукти зостаються без зміни до нового врожаю.

Для нового розгляду.

Державний секретарь повернує для нового розгляду до міністерства внутрішніх справ внесені попереднім міністром внутрішніх справ ради міністрів законопроекти про встановлення добродійного збору, асигнування засобів, вступні роботи в зв'язку з майбутнім будівництвом уряду держав-

них будівель і асигнування кредитів та ліквідацію пам'ятників русифікації.

Призначення.

Призначено новим генеральним суддею в тимчасово виконуючій обов'язки державного секретаря Кіотавського.

Делегація укр. правничого т-ва у гетьмана.

Делегацію правників з Орестом Ів. Левинським (почесним членом т-ва) на чолі гетьман прийняв уважно. Подавши гетьману інструкцію, від правничого т-ва, делегати О. І. Левинський, В. Н. Войт (свят-Павлович, Р. М. Лашченко і Г. Д. Вокушевський) звернули увагу гетьмана на ті питання, які були зазначені в інструкції. Щодо питання про українську мову, як мову державну, то гетьман П. Скоропадський відразу і ршуче зазначив дедоратами, що на Україні є й буде державною мовою—мова українська і являть єдиною, що з цього приводу не виникають сумнівів; при тому гетьман повідомив делегатів, що зараз в уряді обмірковуються заходи, щоб у визначений термін всі урядові і урядових установах вживали української мови. З приводу судової справи гетьман зазначив, що українські судові установи залягаються не порушити і що судді тар. судових установ ні в якій разі з своїх посад усунені не будуть; гетьман згодився з делегатами, що цілком нормально те, що українських правників не добувають до праці в законодавчих комісіях і обшва звернути на це увагу міністра юстиції. Торнувшись питання про загальнополітичне становище України, гетьман зазначив, що він був би радий працювати на користь України з представниками справжнього свідомо української інтелігенції. В розмові гетьман підкреслює свій погляд на Україну, як на цілком незалежну і самостійну державу. Торнувшись ще до яких питань—про автокефалію української церкви, національний укр. університет, земельну справу і т. н., делегати поспішали з гетьманом. Прошачьсь гетьман зазначив, що він був радий бачити у себе українських правників і проваж коміювати йому в його праці. „Праці дуже багато, сказав гетьман, сплю часто не більш 4 годин“.

Парахвізійан.

Від військового м.в.

Виконувач обов'язків військового міністра Лігана з привоу вступивши до виконання обов'язків—своім наказом зазначає, що наша молода держава буде міцною, самостійною маючи організовану озброєну силу. Армія не повинна втручатися в політику, маючи за завдання служити тільки державі. Без твердої дисципліни—така сила неможлива. Підтримання дисципліни мусять провадитися пошаною людської гідности. Діловодство вестя державною мовою, організувати у всіх установах курс українськомовності. Можливо перебування на службі людей неукраїнського походження на умовах безумовної вірности самостійній Україні.

Постанова ради міністрів.

Рада міністрів, вважаючи на відданість України бурних центральних тарифних інститутів, постановила дати міністру шляхів право видавати річні обов'язкові постанови про розвиток загальної стану російської залізничної, мамчи на увазі, що надалі до вироблення спеціального закону України, цей статут тимчасово матиме силу.

Водні шляхи і експлуатація сили Дніпра.

По докладу міністра шляхів на раді міністрів вчора розглядалось питання про безоджне шлязування дніпровських порогів, щоб утворити судинний водний шлях до Чорного моря, по Дніпрові, Північ до Балтійського моря. В найкоршому здійсненні цього грандіозного проекту обов'язково зацікавлені як Україна, так і центральні держави.

Мамчи на увазі, що дніпровські пороги являються джерелом колосальної електричної енергії, яка має доєсти сили для того, щоб при правильній експлуатації, живити всю катеринославську залізницю,— міністерство шляхів висловлюється за те, щоб шлязування дніпровських порогів обов'язково було здійснено державними коштами, й щоб вони були перетворені в джерело державних прибутків. Що ж до судинного водного шляху Чорно-Балтійського моря, то міністерство шляхів має на думці іслати представника в Берлін і Відень, щоб погодитись з центральними державами відносно того, яку власне частину загальної праці по встановленні водного шляху візьме на себе кожна держава.

Рада міністрів ухвалила обшва проекту міністерства, доручила міністру шляхів подати в строчному порядку відповідні законодавчі проекти.

Заготовлення хліба.

З наказу міністра харчових заготовлення хліба зернового фуражу віддається уповноваженим міністерства і існуючій при них комісії відуженню лишків хліба, а також конторі хлібних бюро, де тих нема. Продов-уравам та іншим органам, зайнятим заготовленням для закупу сіна худоби, мяса, сала та зєщ призначується окремі уповноважені. Тверді ціни на хлібні продукти зостаються без зміни до нового врожаю.

Для нового розгляду.

Державний секретарь повернує для нового розгляду до міністерства внутрішніх справ внесені попереднім міністром внутрішніх справ ради міністрів законопроекти про встановлення добродійного збору, асигнування засобів, вступні роботи в зв'язку з майбутнім будівництвом уряду держав-

них будівель і асигнування кредитів та ліквідацію пам'ятників русифікації.

Призначення.

Призначено новим генеральним суддею в тимчасово виконуючій обов'язки державного секретаря Кіотавського.

Делегація укр. правничого т-ва у гетьмана.

Делегацію правників з Орестом Ів. Левинським (почесним членом т-ва) на чолі гетьман прийняв уважно. Подавши гетьману інструкцію, від правничого т-ва, делегати О. І. Левинський, В. Н. Войт (свят-Павлович, Р. М. Лашченко і Г. Д. Вокушевський) звернули увагу гетьмана на ті питання, які були зазначені в інструкції. Щодо питання про українську мову, як мову державну, то гетьман П. Скоропадський відразу і ршуче зазначив дедоратами, що на Україні є й буде державною мовою—мова українська і являть єдиною, що з цього приводу не виникають сумнівів; при тому гетьман повідомив делегатів, що зараз в уряді обмірковуються заходи, щоб у визначений термін всі урядові і урядових установах вживали української мови. З приводу судової справи гетьман зазначив, що українські судові установи залягаються не порушити і що судді тар. судових установ ні в якій разі з своїх посад усунені не будуть; гетьман згодився з делегатами, що цілком нормально те, що українських правників не добувають до праці в законодавчих комісіях і обшва звернути на це увагу міністра юстиції. Торнувшись питання про загальнополітичне становище України, гетьман зазначив, що він був би радий працювати на користь України з представниками справжнього свідомо української інтелігенції. В розмові гетьман підкреслює свій погляд на Україну, як на цілком незалежну і самостійну державу. Торнувшись ще до яких питань—про автокефалію української церкви, національний укр. університет, земельну справу і т. н., делегати поспішали з гетьманом. Прошачьсь гетьман зазначив, що він був радий бачити у себе українських правників і проваж коміювати йому в його праці. „Праці дуже багато, сказав гетьман, сплю часто не більш 4 годин“.

Парахвізійан.

Від військового м.в.

Виконувач обов'язків військового міністра Лігана з привоу вступивши до виконання обов'язків—своім наказом зазначає, що наша молода держава буде міцною, самостійною маючи організовану озброєну силу. Армія не повинна втручатися в політику, маючи за завдання служити тільки державі. Без твердої дисципліни—така сила неможлива. Підтримання дисципліни мусять провадитися пошаною людської гідности. Діловодство вестя державною мовою, організувати у всіх установах курс українськомовності. Можливо перебування на службі людей неукраїнського походження на умовах безумовної вірности самостійній Україні.

Либоробського заняття, щоб дати швидко і мало-земельному населенню.

На практиці з'їзд висловлює переконання, що тільки визначеними способами можна перенести аграрну реформу...

Зважаючи на те, що в основі земельної політики ставиться продуктивність всіх сільських господарств...

а) По визначенні урядом і агрополітиці, як наукової та практичної підтримувати і засновувати по селах кооперативні товариства;

б) усеукати шкідливі в сільському господарстві юридичні і побутові відносини;

в) Крім цього всі установи нацеліційні і банкові повинні допомагати великим і дрібним, до яких здатним, господарствам в правах земель.

Резолюції ці були прийняті з'їздом одностайно.

З приводом виступив голова сільсько-господ. секції Д. Люц, який коротко з'ясував зв'язок аграрної реформи через соціалізацію землі.

Тому треба найсперше порядкувати, тільки тоді можливо думати про аграрну і культурне життя.

Після доповіді Д. Люца з'їзд прийняв свою резолюцію, якою домагається від уряду допомоги, для того найсперше, щоб все розграблене майно було повернено разом з відшкодуванням.

Особливу увагу звернути належить при тім на живий і мертвий інвентар. Тому треба застосувати комісії, які мають почати роботу на основі спеціально даних директив.

Комісії ці мають подбати про урегулювання взаємних відносин по користуванню землею, про підрахунок урожаю та платів за переведені ділянки і роботи, словом, щоб усі втрачені помилки були виведені з обліку.

Для досягнення цього з'їзд домагається, щоб судовий апарат було якомога швидше відновлено.

Після цього приступлено до „промислових питань“. Заслухано доклад: Д. Пиднава і Соколова про „стабілізацію кам'яно-вугільного Донського басейна“.

2) Д. Сергієва: „становище металургійної промисловості“.

3) Д. В. Зав'язича: „становище соляної промисловості“.

4) Д. Заска: „становище фабричної промисловості“.

О год. 3 обговорювалися питання про фінансові з'їзди докладами в цих справах вступали: Д. Буєвський і Д. Фінкельштейн про: „Необхідність кредиту для відновлення економічної діяльності“.

Вчора об 11 год. відбулися закриті засідання, фінансової комісії, яка обговорювала фінансові питання, вичеплені докладами проф. Візюмовича, а власне про грошовий оборот і грошову оцінку на Україні.

Врешті цих питань фінансова комісія захищала загальною збіранням з'їзду, яке почалося о год. 8 з такою програмою:

1) Доклад резолюції фінансової комісії в справі грошового обороту;

2) Встановлення державного бюджету докл. проф. Яснопольського;

3) Урегулювання правотатків фінансових відносин між Україною і Росією (докл. Діно-ський);

4) Середній і дрібний кредит (докл. Семенов);

5) Торговельні питання.

Вісник Чернігівщини.

Докладу чернігівської комісії праці. Каліницькі майстерні в Конотопі.

В конотопських залізничних майстернях працює до 12.000 робітників. Зараз там лишилось коло 500 чоловік.

Решта робітників заарештована роз'їждженими майстернями з часу прибуття большев'ян.

Зараз конотопським майстерням потрібні вугіль і гроші на заробітку плати. Грошей уже 3 місяці не дає управління залізничі, яке в Курну ні новозасноване у Києві.

Демобілізація Конотопського снарядного заводу.

На снарядному заводі всею промисловістю в Конотопі працювало коло 800 робітників. З 10-го березня робітників розігнали, бо завод ліквідується.

Зараз намагаються справи по будові цього заводу на чужиноземельній.

Поки що в.п. к-т дав гроші на урештіння і ремонту такого заводу, який уже виробляв с.г. зарядя.

поширений, то, певне, там працюватимуть усі робітники б. снарядного заводу.

Шостенські порохові заводи.

На Шостенських порохових заводах під час війни працювало коло 20.000 робітників.

Зараз заводи стоять. Робітникам видали плати по 1-го квітня і розпустили їх. У містечку лишилось тільки коло 4.500 тубольців, що працювали на заводі навіть при мінімальній продукції їх.

Комітв надалше утримання заводів не відлучає.

Демобілізаційна комісія проектує пристосувати завод до продукції: сірчаної, азотної кислоти, сульфату, вихляю, паперу, олії, пороку, пірохлориду, с.г. зарядя, ракет, бенгальських огнів і різних хімічних препаратів.

Головне гарматне управління у Києві ухвалило цей проект і обіцяло дати кошти.

Треба, щоб Шостка, як визначений робітничо-промисловий центр України була взята під особливу увагу Шостенської комісії.

Поки що Шостці потрібні гроші і вугілля. Майстерні там не розруйновані. Большевики забрали тільки 8.000.000 карб. грошей та платиовий сукуп.

Воронізьська цукроварня.

Воронізьська цукроварня Тульсько-Черкаського т-ва також цілком справна. Спілка робітників цукроварні багата зробила, щоб охоронити майно від грабування розбійничими ватагами.

Цукроварня забезпечена хлібом та буряками на час виробництва. Бураками з'їдено 1.300 дес.—майже ціла норма.

На заводі працює постійних робітників—200 чол., сезонних—1.330.

Кролевецька консервна фабрика.

Кролевецька консервна фабрика зараз не працює і з рах ліквідується. Робітників розігнали. Це головним чином місцеві люди.

У Києві.

Загальні збори киянських членів партії с.ф. Сьогодні о 6 год. вечора в новім помешканні клубу „Родина“ відбулися загальні збори киянських членів партії соціалістів-федералістів.

Про дипломатичний курс на Україні. З приводу газетних звісток про утворення вбито дипломатичного корпусу на Україні представникам преси дано було таке офіційне пояснення:

У Києві ще не міг утворитись дипломатичний корпус через те, що до цього часу нема ще акредитованих представників чужоземних держав з дипломатичним зв'язком при українському уряді.

З цієї ж причини не може бути й „Доаен-а“ дипломатичного корпусу в Києві, а значить і п. Киряков такої посади займатиме не може.

Похорон Людмили Драгоманової. Сьогодні 18-го травня о 10-й годині ранку в Маріїнсько-Владимирській церкві буде одправлена панахида по нещезній Людмилі Михайлівні Драгомановій.

Панахида. Учора об 11-й годині ранку в костелі св. Олександра була відправлена урочиста панахида по воякам другого польського корпусу, що полягли під Кам'яном в бою з німцями.

В справі реформування кабінету. У зв'язку з короткими відомостями, що з'явилися у пресі про реформування кабінету мам переказують, що українські партії порозумілись, що до необхідності настановити на реформуванні кабінету в тім розумінні, що у його склад увійдуть чисті українські елементи.

Як кажуть, на чолі кабінету стане особа, замічена діями партіями.

Розбрення польського корпусу. По відомостям військових властей польський корпус, який був у районі киянського повіту, розбренено.

Обезбровні полки вивозяться спеціальними поїздами.

На Чернігівщині. В Києві одержано відомості, що у Мглинському та сужанському повітах на Чернігівщині большевики підбурюють населення і тероризують інтелігенцію.

У Мглині з'явилось 200 академістів, які грабують людей і намагаються врятувати всіх.

З Бранська робітників вислали у Мглин свій отряд.

У Сураж 18 квітня прийшов отряд червоної гвардії.

У Оссняльському повіті спокійно. Крупецький монастир спалено.

Посольство з Донщини. 17 травня прибуло в Новочеркаська посольство до українського уряду від похідного отамана війська доносського і від військового уряду в складі: від похідного отамана—генерального штаба генерал-майор В. І. Сидорин; від уряду—по справам цивільним: тайн. сов. Ів. Т. Семенов і стат. сов. М. А. Горчаков; по справам військовим: генерального штаба полковник А. Ф. Гушан, професор академії генеральн. штаба.

У справі прилучення Криму до України. У зв'язку з справою прилучення Крима до України член ради міністерства закордонних справ проф. О. Ейхельман дає таку справу про склад населення Криму:

Згідно з переписом людноста 1897 року у 8-ми повітах і 2-х градоначальств Таврії налічувалось 1.417.790 мешканців обох полов. З них православної 1.069.556 (74%) і мусулманів 190.300 (13%). З них мовами українською, російською і білоруською користались—1.025.300 чол., тільки українською—611.121, татарською—198.854 і турецькою—2.197 чоловік.

Міждержавна комісія. Для технічного перевернення справи повороту біженців і для погодження діяльності заінтересованих цією справою урядів України, Германії, Австро-Угорщини й Польщі в м. Ковелі заснована міждержавна комісія з представників зазначених урядів.

В ію ко ісію призначено: від України—д. Васильчу, від Германії—лейтенант Фрілінггаус, від Польщі—Касперович і Австрія свого представника ще поки що не призначила.

Комісія вже розпочала свої праці. Адреса генерального відділу комісії: Ковель, Лувська ул. № 68.

Адреса української комісії: Ковель, Вокзальна ул.

Виставка 1918 р. З метою сприяння розвитку всіх галузей державного господарства при м-ві торгів і промисловості засновано комітет виставки 1918 р.

Комітет розробив програму виставки, завданням якої є показати ті продукти, які згідно з договором України повинна дати в цій сезоді центральним державам і виїзми від них.

Виставка одержиться 15 червня і закриється 1-го липня.

Могла Маріїнського пазму. Міністерство народнього здоров'я звернуло увагу на те, що в районі, де поховані большевики, забиті під час поїзду в Києві, через велику спеку повітря надзвичайно отруєно.

Трупний сморід чути по всьому цьому району, і виникає небезпека що до можливості поширення пошестей. Як відомо, домовини з останками забитих большев'яків були поховані неглибоко, і тому мають бути вироблені особливі заходи проти отруєння повітря.

Справи з перенесенням останків, похованих на плану перед палацом, що не виникало. Певне, вся братська могила буде заслана новим шаром землі і продезинфікована.

Мирові переговори з Великою Росією. Мирові переговори України з Великою Росією мають розпочатись числа 22 травня і відбуватимуться у Києві, певне в гетьманській палаці.

Крім тих представників, які вже прибули до Києва, ще сподіваються приїзду коло 40 представників.

Гадають, що головою цієї мирової конференції буде призначено б. міністра справ судових С. Шелухана.

Заходи міністерства судових справ. Міністр судових справ Д. Чубинський зняв у раді міністрів річ про скрутне становище урядовців повітової прокуратури і магістратури, бо жалювання занадто мале, в порівнянні з сучасними цінами, що гальмує розсудування ріжних злочинств.

Крім того міністр зняв річ про надзвичайно мізерні пайки в'язням по тюрьмах, що викликає прямо такі гонювання по тюрьмах.

Рада мін стрів запропонувала міністру судових справ виробити в цих справах відповідні законопроекти.

Ліквідація губернського виденничого комітету. 16 травня в помешканні киянського губернської народної управи відбулося ліквідаційне зібрання киянського губернського виконавчого комітету громадських організацій. Голова комітету О. Ф. Саліковський присвятив кілька теплих слів пам'яті члена й секретаря ком тету Волод. Як. Шульгина, которого большевики забрали під Крутами.

Зібрання вшанувало пам'ять всіми поважаними товариша вставанням. Обміркувавши після того доклад про майно комітету й його грошову справу, зібрання, згідно з пропозицією З. Г. Маргуліса й инш. членів, постановило майно й решту коштів комітету, усього на суму коло 15 тис. карбованців, передати в киянське т-во „Прогрива“ на заснування „видавничого фонду імені секретаря й члена киянського виконавчого комітету В.

Я. Шульгина, забитого під Крутами“.

Разом з тим комітет висловив побажання, щоб фінансова комісія, в котрої залишається ще біля 40 тисяч карб., також передала їх на яку-небудь українську просвітну справу.

Киянський трудовий союз торгово-промислово-транспортної взаємодопомоги й трудових збережень в неділю 19-го о 2-й годині дня влаштує загальне зібрання (Столицинська 55а, хід з Святославської).

На порядку денному: доклад ради, питання про організацію бюро союзу, доклад А. А. Жашкевича про виселки й оселі, доклад Т. С. Липина в справі контакту з руським союзом на Україні, вибори постійних членів ради, ревізійної комісії й біжучі справи.

Заінтересованих теж прохаться прибути.

Нові призначення. На посаду товариша міністра народної освіти призначено П. І. Хелодного.

На посаду військового міністра уднями днями буде призначено ген. Рагозу.

Російський статут. Міністр коріг дозволив з'огляду на відраізність України від центра тарифних інституцій видавати обов'язкові постанови, виходячи з загального статуту російських залізниць, що до вироблення спеціального закону для України цей статут визнається дійсним.

Відкриття українського клубу. 19 травня в неділю о 8-й годині вечора відбудеться урочисте відкриття українського клубу „Родина“ в помешканні на Пушкінській улиці, д. № 1.

Вечер почнеться концертом, в якому візьмуть участь артисти киянських театрів.

Рада старших ласкаво просить прибути на відкриття всіх членів клубу, бо запрошення будуть розіслані тільки тим із членів, адрес яких відомі.

Вхідна плата для членів клубу два карб. і три карб. для гостей, які не одержали особистих запрошень.

Збори громади к. в. ж. курсів. В суботу 19 травня відбудуться збори громади к. в. ж. к. в помешканні курсів о 5 годині в 2 аудиторії.

Прохаться усіх громадян об'язково прибути.

З м-ва праці. Міністр праці приймає, по понеділках, середім і п'ятницям, від 10 до 12 год. дня.

З'їзд техніків. Розпочавсь перший з'їзд техніків цементу, цегли, фарфору, скламатий ініціативою міністра торгівлі. Веруть участь земські інженери, фабричні інспектори, вогнепідпороного будівництва, представники відомств громадських організацій. З'їзд продовжиться три дні.

Бюро експорту з України продуктів. Уряди центральних держав на підставі згоди підписаної урядом України, закладають у Києві німецько-австро угорське центральне господарче бюро експорту з України продуктів хліборобства, що належать до вивозу—згідно мирного договору українського уряду з центральними державами. Це бюро матиме права юридичної особи. Централь має право засновувати відділи по других містах України.

Амбулаторний прийом хорих. З 1-го травня п. р. при Киянській Маріїнській общині милосердних сестер червоного хреста, відкрито амбулаторний прийом хорих по всіх спеціальностях в видаче ліків.

В амбулаторії—цеюлення віспи, а також єсть такі кабінети: кабінет лікування зубів, електромехано-терапевтичний, рентгенізолей, хімічна й бактеріологічна амбулаторія й ортопедична майстерня.

При общині є лікарня з безплатними й платними ліжками, від 10 карбованців за добу.

Рада українського громаничого товариства оповіщає, що 20 травня о 7 годині в пом. Аляксандрового суду відбудуться загальні збори:

Порядок денний: 1) Обрання членів; 2) доклад Шелухина про судовий апарат на Україні; 3) вихід членів Ткаченка і Гавського з складу товариства; 4) зміна статуту що до складання зборів; 5) біжучі справи.

Вісти з краю.

Арешти в сльгопольській повіті. В зв'язку з останніми політичними подіями, в м. Ольгополі на Поділлі, австрієська військова влада заарештувала повітового коменданта полковника Мацапа, його помішника д. Марчука, повітового комісара д. Стратієнка, повітового нач. міліції д. Вілієвича, членів повітов. народн. управи д.д. Зборовського і Бежезара, членів шкільної пов. управи д.д. Босенка і Сабалана, секретаря шкільної управи х. Ничурчина і учаскового

казначейка міліції Фалаштинського.

В чутка що арешти ще не скінчилися. Для всього українського громадянства повіку, арешти таких діячів повіта, виникли цілком несподівано, бо для того зовсім підготав не було.

Перспективи вугільної промисловости на Україні.

На торгово-промислому і фізико-математичному з'їзді 16 травня був заслуханий великий і ґрунтовний доклад Я. В. Прадкіна про „вугільну і антрацитну промисловість“.

Таким зв'язком полишив після себе оцей доклад. Шукає „стрілочника“... Таким стрілочником війшов „большевизм“ з „націоналізацією“ і „соціалізацією“.

Таким робом—головне діло зроблено. Стрілочник—ворог знайдений—тепер вже мусять бути легко ліквідувати велику розруху і наново поставити промислове життя в Донецькій окрузі! Але чи роблять для цього що небудь наші „прогресисти“ в кабінету п. Лизогуба?

Продукція мінерального палива в останні роки по півріччю була:

Table with 2 columns: Year (1914-1918) and Coal production in million tons (1914-1918). Values range from 896.75 to 687.08 million tons.

Це значить, що протягом I півріччя 1918 року буде здобуто лише приблизно 300 міль. пуд. всякого мінерального палива!

Правда, нам допоможуть німці. Вони нам шире допоможуть. Протягом травня—липня ми будемо мати по місяця по 6 міль. пуд. твердого мінерал. палива по дуже дешевій ціні! по 4 карб. 50 коп. за пуд (замість 10 коп. в 1913 році)! Але... щож робити надалі?

Треба подібшити серйозно продукційну здібність робітників—дати відповідь одні члени з'їзду. Треба зменшити платню робітникам, казуть другі. Треба спочатку з'будувати фонд народнього багатства, аби потім поділити його на підвалинах соціальної справедливости—каже п. міністр справ і промисловости. Треба п. горнопромисловцям негайно виявити свою оплотнювальну ініціативу і вжитися негайно за відбудову цієї першовсистої всієї промисловости, не вилікуючи, коли „ліна“ буде зовсім зверху, бо „ліна“ уже і так зверху, бо далі буде пізно—це треба негайно—скажемо ми!

Воло дійсно правда, місячна продукція робітників, яка була в 1913 році 763 пуда; в 1915 р. 750 п.; в 1916 р. стала 643 пудів; в 1917 році зменшилася до 450, а в 1918 році—поки що лише коло 200 пудів!

Але... по правді, не можна вже всі гриби валити лиш на одну голову, на нещасного стрілочника—робітника! Нещасні робітники, обдурені большев'йськими лозунгами, зневірившись в „соціалізацію“ і „націоналізацію“, бо вони їм ніки боком виказуть, зможуться і на зменшення платні, і на опасування всяких соціалізацій, йдуть і на подібшення продукції... Лиш—дайте роботи!

Дайте роботу, скажем і ми, не озлобляйте робочий клас, не доводьте до одчаю, не продайте української промисловости на поталу ишим „дружнім“ промисловцям! Во, прогавивши момент, прогавите і свій хліб.

Зміцніть владу-слід, і можна і треба це зробити. Але не треба її зміцнювати лише репресіями і тиранією! Во такі методи вже раз зробили революцію! Порядок—даютьчи Богіві і нашим друзям—яке встоять-ленний. Лиш один є безпорядок—не бездіяльність єсть тих, від кого слід-би тепер вимагати творчої, діяльної, неспасної, ініціативної і всеоплодотворячої роботи!..

Також і що до фінансів. Але... що буде робити біда України, коли учні Всеволода Яковлевича Демченко такі несподієні. Що до того, що наші гірничі промисловці потрібні матеріали і інструменти і машини, яких воні не можуть дістати на Україні—то це цілком слушно. Лише треба дивуватись

хрепцювати батькові української промисловості, який її також добре знає і який так переконує о нії... чому він не викаже торговельно-делегатів закордон для закупки всього необхідного? Чи може не пускати? Чи може це не в інтересах української промисловості?..

Докладчик далі поплакав, поплакав над тим, що доцента кам'яно-вугільна промисловість остільки обтяжена робітниками—тій загрозою про сіяне запрошення робітників з Росії. Що це! Чи для більшої, чи для „углублення“ кризису, чи для загострення робітничого питання чи для чого іншого? Своїх досить—своїх має!

І в решті решт—знову заговорили про монополію палива. Мовляв, треба її скасувати во ім'я вільної торгівлі і во ім'я розвитку широкого приватної ініціативи!

Нехай і скасувати! Але в першу голову во ім'я того аби бідна українська держава не переплачувала свої гроші грошиками за бездіяльність і безініціативність тим, хто стоїть коло монополії палива! І вже коли наставати, то наставати негайно. Во... промисловці гадають, що монополія палива може бути зоставлена лиш тільки часом, себ-то на той час, коли продукції вугілля майже нема, коли монополія дає такий скандалний дефіцит. А по нинішньому, коли її скасувати—те зара і найнайприватна ініціатива оплодотворить горну промисловість. А коли монополія зоставляється, то казавши, бо далі вола може виявляти здорову державну ініціативу, не во вред і промисловцям і державі. За чим піде, те і знайде!

Промисловець.

ТЕЛЕГРАМИ.

Німецьке офіційне повідомлення.

16 травня.

Західний фронт. Вчорашні піхотні бої на півночі від Кемеля закінчилися тим, що французі були змушені очистити забрані попереднього дня позиції, після чого артилерійська діяльність стихла. На інших фронтах артилерійські бої також замовкли. Сильний обстріл наших піхотних артилерійських позицій продовжувався на обох боках каналу Лябассе, а також між річками Сомою та Аврою. На західному березі Аври супротивник учора з великими силами вийшов з Сенекатського ліса, але був відбитий з тяжкими втратами. На інших фронтах незначні сутички. В багатьох повітряних боях ми знищили 33 аероплани супротивника, з них 14 зробили жертвою відділу істребителей, який був під командуванням ротмістра Ріхтгофена. Поручник Вільдш одержав двадцять перемогу. На інших театрах війни нічого не змінилось.

Німецьке офіційне повідомлення.

17-го травня.

Західний фронт. Ворожий монітор обстрілював Остенде і вчинив великі шкоди населенню. На бойових фронтах діяльність артилерії була тільки по деяких місцях зважана. Увесь час розвідочні відділи працювали інтенсивно. Відбиваючи сильні англійські атаки на півночі від Скарп біля Вомону і Гамель, а також, роблячи зі свого боку вдалі атаки на південь від Аррасу, захопили ми бранців.

На решті фронту нічого важного. Вчора збито 18 ворожих аеропланів та один привязаний балон. Лейтенант Левенгардт досяг своєю 22, а лейтенант Вільдш своєю 21 повітряну перемогу.

Австрійське офіційне повідомлення.

16 травня.

Між річками Брехою та Шаве італійські розвідочні відділи відбили. На Монті Аволоне Портіка відбулись рукопашні сутички.

Телеграма контр-адмірала Сабліна.

Головнокомандуючому германськими морськими силами на сході за підписом начальника морських сил Чорного моря контр-адмірала Сабліна послана 16 травня така телеграма:

„Сухом обстрілюють два кагера і один тральщик вугільного лавазського отряду, що кілька місяців тому одколося від Чорноморського флоту, який не виконує берестейського договору. Вони вийшли з порта, і я не маю можливості перешкодити цьому.“

Талі окремі виступи вважано ненормальними і визнаю необхідним негайно виробити умови, щоб я міг ужити відповідних заходів у таких випадках. Начальник морських сил Чорного моря Сабліна.

Від німецьких колоністів.

ОДЕСА, 16. Газета „Моментум“ повідомляє, що в Ясе прибули представники від німецьких колоністів Бессарабії, яких прийняв прем'єр Маргіаном в присутності голови Фатуцкерія. Опісля представники поїхали до Бузарешту для переговорів з начальником німецької політичної секції, а також з фельдмаршалом Макензеном.

Для національної пропаганди.

ОДЕСА, 16. По відомостях бухарестської газети незабаром до Кіміневі поїде спеціальний поїзд в справі національної пропаганди в Бессарабію—дружарю в усіх приладах для улаштування там видавництва, популярної румунської бібліотеки, румунж урядження народнього університету, в якому хочуть впорядити лекції й кінематографу.

„Одеські Новини“.

ОДЕСА, 16. З огляду на те, що „Одеські Новини“ відмовилися заплатити штраф, який наклав на газету головний комісар, одичального редактора Злигостеву арештували.

Хлібне бюро.

ОДЕСА, 16. В Одесі розпочало свою діяльність хлібне бюро, яке складо ближчий програм работ для закупки хліба на Херсонщині та Таврії. По відомостях хлібного бюро врожай на Херсонщині буде вище середнього.

Вугілля.

ОДЕСА, 16. До Браїлова приїхали два транспортні вагони, які привезли сто тисяч пудів вугілля, призначеного для потреб міського водопроводу, а також для потреб транспортної флотилії, котра за браком вугілля не могла перевезти до Одеси більших запасів хліба, нагородженого по близьких портах.

Руминська округа.

ОДЕСА, 16. Повернули з Яса місцевий румунський генеральний консул Грецьку і віце-консул Куртович. Цими двома консульство відкриває свої звичайні заняття.

Моменту пов доміяє Таке Йомеську виїхав закордон.

Згідно з відомостями бухарестської газети при гирлі Дунаю улаштується особня румунська округа з адміністративним центром в Суліці.

Руминські євреї.

ОДЕСА, 16. Особи, що прибули з Яса, повідомляють, що вояноположених румунських євреїв, які повертали до Австро-Угорщини, жорстоко побили на станції Гальбіт у Румунії доколішні селяне Слубаті.

В Полтаві.

ПОЛТАВА, 17. „Прогресс“ села Мачехи одержав народній університет. Записалося 50 слухачів. В місті велика пошесть віспи; є випадки чорної. Міська управа розпочала загальне прищеплення.

Зміна назв на залізницях.

З наказу міністра шляхів мініюються назви залізниць, а саме: південно-західна на правобережну, південна на Слобідську і Катеринославська на Запорозьку.

Відділ австроугорського банку.

З здержанням міністерством фінансів відомостей в Одесі відкривають відділ австроугорського банку.

Спростування.

БЕРЛІН, 16. Бюро Волфа спростує звістку, подану агенством Рейтера з Мессви про те, що Німеччина представила ультиматум союзникам.

Пам'яті Володимира Отроківського.

В неділю 28-го квітня колами мй свого товариша Володимира Отроківського, що зовсім несподівано, через якийсь безглуздий випадок одійшов од нас в інший світ. Українське громадянство майже нічого не знає про цю світлу і талановиту людину, яку забрали від нас невідгадані долі, і через те жемі хочеться поділитись тут своїми враженнями.

В тому гуртку, який заснував полесь проф. Вол. Черетц, направивши сили своїх учнів головним чином на досліджування українського племенства, визначався особливими рідкими відчуттями і методиками праці Волод. Отроківський. Ще тоді студент філологічного факультету Київського університету, він зарував усіх, з ким зустрічався. Був це чоловік надвичайно лагідної, інтелігентної вдачі, джентельмен у кращому розумінні цього слова і до того надзвичайно глибока людина. Вол. Мих. багачко і уперто працював, вбачаючи мету

свого життя в науковій діяльності. Почавши в опису говірки с. Кобилівки на Поділлі (в „Известіях Академії“), він перейшов до вивчення діяльності Тарася Земки, друга за часів Єлисея Плененського (робота вже почалася друком). Разом з тим Волод. Мих. писав свою мадальну працю про повість про купця Басаргу, і ця робота, як що вірити фахівцям, надзвичайно цінна. Уже з цих слів ясно, що інтереси Волод. Мих. двоїлися між українськими, рідкими темами і „широкими общерусскими“. Плаваючи в традиційному московському морі, де стіхали наших культурних сил загинуло, В. М. Отроківський все частіше звертався до рідних сюжетів, і вже з початком революції нам, його товаришам, стало ясно, що в його душі стався великий душевний переворот: він побачив і полюбив те, на що раніше звертав особливий уваги. Ми цілком в йому це нове почуття і вірили, що наша наука придбала собі визначного діяча.

Але треба сказати, що Волод. Мих. не був ледьким кабинетною вченим: він не цурався широкою громадською діяльністю, виявлення власної ініціативи. Це залежало насамперед од його надзвичайної, а б сказав, широкою освіти й ерудиції. Його знання нової літератури не могло не дивувати всіх, хто з ним збідався. Ніколи не забуду нашої подорожі з науковою метою в Петроград в 1914 році, коли Волод. Мих. весь час чарував нас своїми оповіданнями і демамаціями з нових шлах поетів. В 1917 році він викаде латинську мову в гімназії Жекуліної і переходить в Дніпрозовоз для заведення культурно просвітних відділів. Він став коле найважчої справи просто національної ваги, і ця сторінка його молодого життя ясно вказує на громадський настрій і національно політичні погляди Волод. Михайловича.

Невмовно тяжко писати посмертну згадку по цій світлій, чистій людині, яка так несподівано, випадково знайшла собі смерть. І це сталося тоді, коли широкі кола нашого громадянства не встигли ще познайомитись з працею цієї видатної людини. І тільки близькі товариші згадуватимуть ті світли хвилини, які подарував їм лебиччик.

Землі тобі пухом, товаришу!

Ол. Дорешневич.

Мистецтво.

Збори „унр. т-ва архітектів“.

Слідуючі загальні збори „унр. т-ва архітектів“ у неділю 19-го травня о 10 год. в помешканні київськ. пов. нар. управи (Рейтерська 37).

Порядок денний:

- 1) Вибори ради.
- 2) Організація архит.
- 3) Конкурс на проект.
- 4) Біжучі справи.

Література, наука.

Нові книжки:

Братів та сестричка. Казка. Переказала С. Русова. Педагогічне Бюро Полтавської Губ. Народної Управи. Полтава 1918, стор. 12, in quarto. Ціна 45 копійок.

Дописи.

М. ВОРОНИЖ (за Черніговщини).

Глухівський повіт є одною з тих місцевостей території України, які найдовше пробули під татарем польських бань і куди прибули німці зливе наостанці.

Важкоюї ночі в містечку від невідомої причини сталася пожежа. Згорів будинок і в якому загинуло дев'ять душ жидів.

Врятуватись вони не встигли через те, що в кімнатах, куди, було сховано багато гасу, бензину та набоїв. Весна в нас не сприяє зросту посіяного.

Погода увесь час стоїть суха й холодна. Краму нема ніякого і купити нема де.

Курси позашкільної освіти.

Департамент позашкільної освіти впродяке в місяці червні (з 10-го) на протязі 6 тижнів курси для інструкторів і діячів позашкільної освіти.

План проведення позашкільних курсів такий: Крім слухання теоретичних викладів кожний слухач має виязити звою здібність в практичних засобах здійснення методів позашкільної освіти, а саме:

- 1) Діжурства в бібліотеках департаменту (по чайних і інших місцях).
- 2) Читання по окремих питаннях.
- 3) Навчання грамоти дорослих і зал-фабетів.

4) Для цього організується петрива школа, в якій практично працюють над окремими групами учнів і організують її по вимогам теорії позашкільного навчання.

5) Слухачі провадять заняття в клубі молоді.

6) Для слухачів упорядковуються екскурсії по природознавству, по історії; по цих екскурсіях їм виязняється метод екскурсного навчання, після чого і самі слухачі провадять з екскурсантами 1—2 екскурсії.

7) Слухачі практично працюють коло організаційних вистав, хорів, вечорів.

8) Слухачі оглядають усіх цікаві для них позашкільні організації в Київі.

Так поділяється час визначний для курсів між теоретичною освітою і практичною працею, яка обмірковується на дільних бесідах.

Редактор Андрій Яковичев.

Дповідстки.

Д-р Колодійцев ліч. офіція Сергія (808—914) 1 трішкер. Гоголівська. За. Пр. 11—1 15—7. в. 22—0881—13

Д-р Черненко, спец. виховання для спеціального роду подолань хвороб. Вел. Житомирська 16. 9—2 та 5—9. 12—0606—6

Середнєшкільникам українцям!

Всукраїнська конференція представників від самоосвітніх організацій, яку Київський Осередок мав скликати на 28—29 квітня (стар. ст.) і за-остатніх політ відкладена до 28 травня (с. с.) 28—29 травня (стар. ст.) конференція мусить відбутись з таким порядком дня:

- 1) доклади з міст про життя організації,
- 2) мета позашкільних організацій та праця їх,
- 3) заложення всукраїнської юнацької спілки,
- 4) українізація школи.
- 5) демократизація школи.

За більш докладними інформаціями прохачемо звертатись по адресі: Київ, Велічка Підвальна д. № 36, л. 16. Осередок. 25—765—1

Склад видання:

Практичний підручник до визчення української мови (Московсько-українська фразеологія) тільки в „РОБІТНИЧІЙ КНИГАРНІ“ Київ, Володимирська 16. Ціна 4 карб. 50 коп. 3—0942—2

Видавництво „Серп і Молот“.

Київ, Хрещатик 25, пасаж ч. 29.

одержало

нові німецькі мапи (карти):

1. Україна, велика карта в кількох фарбах з українізованими написами, з зазначенням копалинь вугілля, соди, залізної руди etc. і важнішими залізничними стаціями. Масштаб: в 1 см.—20 км. ціна: Карб. 6—
2. Бессарабія й Західна Україна, подрібна карта з топографією, лініями залізниць etc. Масштаб: в 1 см.—10 км. ціна Карб. 3—
3. Держави, що повстали з бувшого російського царства. Етнографічна оглядова карта Східної Європи з даними статистичними після д-ра С. Рудницького й инш. Масштаб: в 1 см.—100 км. Ціна: карб. 2—

Видання віденського картографічного закладу „G. Frehtag & Berndt.“ 2—0636—2

„РУХ“

Видання Акційного видавничого Товариства „Рух“.

Місячник виходить грубими книжками фор. 160—200, Голову увагу буде звернено на розвиток сьогочасної західної соціалістичної думки. У журналі дали свою згоду писати: М. Задляк, М. Кічур, І. Коччи, Л. Курбас, І. Лизавієвський, О. Милос, О. Олес, Ю. Охримович, М. Панченко, А. Сербинович, М. Сріблянський, П. Тичина, А. Харченко, А. Хом'як, Г. Чупринка.

Передплата: до кінця року—18 карб. Нарізна книжка 3 карб. 50 к. Адреса київської контори і редакції: Хрещатик, Пасаж, 25, крам. 29—„СЕРП І МОЛОТ“.

3—0136—1

Рік видання перший. **Приймається передплата на 1918-й рік** на Рік видання перший.

двохтижневий кооперативний журнал

„КООПЕРАТИВНА ЗОРЯ“

що видається коштом і заходами Дніпровського Союзу Споживчих Товариств, у КИВІ, мовою українською.

Журнал ставить своїм завданням поширення, а серед членів кооперативів, так і серед ширшого загалу, ідей кооперативних, буде розробляти та всебічно освітлювати питання, що цікавлять працівників і учасників кооперативного руху, буде допомагати їм неслибно працювати шляхом широкого розвитку кооперації до працюючого життя.

Журнал буде мати на меті обслуговування переважно споживчої кооперації на Україні.

Програм журналу:

1. Передові статті на кооперативні теми в звязку з політичними та громадськими подіями.
2. Статті про чергові питання кооперативного будівництва.
3. Статті по історії, теорії, практиці і пропаганді кооперації.
4. Питання про об'єднання споживчих товариств у союз.
5. Кооперативне виробництво.
6. Вірші і фелетони.
7. Кооперативна хроніка: а) кооперація на Україні; б) кооперація в Росії; в) кооперація за кордоном.
8. З життя союзів українських.
9. З життя Дніпровозу.
10. Статистичні матеріали по кооперації.
11. Про що пишуть в інших журналах.
12. Дописи.
13. Торгові відомости (стан ринку, записи товариств, ліна та інше).
14. Нові книги по кооперації.
15. Відомости Інструкторського відділу.
16. Ол. Пралітіння Союзу.
17. Оповідки (кооперативних і інших громадських установ).

ПЕРВА: на рік—12 карб.; на півроку 6 карб.; на чверть року—3 карб.; Адреса редакції і контори: Київ, Інститутська 4. Дніпровий й Союз Споживчих Товариств. 4—0133—2